

УДК 398.95:597.2/.5

В.В. Куйбіда

НАРОДНІ ІХТІОНІМИ: ФОРМУВАННЯ, КЛАСИФІКАЦІЯ, ЕТИМОЛОГО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ

У статті розглянуті етимологічно-прозорі народні назви риб: проведений аналіз формування систематичних назв, їхнього взаємозв'язку з топонімами і антропонімами, класифікація, зроблений етимолого-систематичний аналіз 242 наукових і 281 народних іхтіонімів.

Ключові слова: народні назви риб, іхтіоніми, формування, класифікація, етимолого-семантичний аналіз

Постановка проблеми

Народні природничі назви є тим містком, що пов'язує не лише нормативну номенклатуру з її джерелами, а й сучасних людей із їхніми предками та історією. Носії народних знань про природу ввібрали й передають від покоління до покоління уявлення про видовий склад фауни, особливості будови, живлення, поведінки, екології риб. Назви риб цікаві взаємозв'язками з географічними назвами, антропонімами, міфами, легендами, народними замовляннями тощо.

У назвах тварин акумульовані характеристики збиральництва, рибальства, полювання, скотарства, землеробства та інших видів розвитку виробничої культури людства [1]. Вони акумулювали у собі назви різних етнічних груп (Йорж звичайний *Acerina cernua* L., хохол, хохлик). Зоонімами позначають ієрархічне становище людей у суспільстві (Білуга *Acipenser huso* L., цар-риба) та віддзеркалюють елементи схожості зовнішнього вигляду тварин із одягом священнослужителів (Гірчак звичайний *Rhodeus sericeus* Pallas., попадя). Частина зоонімів походить від назв зброї та знарядь для захисту (Чехоня *Pelecus cultratus* L., шабля), назв знарядь праці (Чорноморська риба-голка *Syngnathus nigrolineatus* Eich., морське шило), назв предметів праці (Каракатиця *Sepia* L., сепія), назв професій (Окунь кам'яний *Serranus scrida* L., писар) тощо.

На сьогодні залишається непрозорим і не впровадженим у науковий обіг потужний термінологічний пласт народних іхтіонімів. Етимолого-семантичним аналізом народних іхтіонімів займаються переважно лінгвісти, а повну картину їхньої мотивації можна отримати лише за участі фахівців різних галузей. Термінологічні здобутки кожного народу мають загальнолюдський вимір і водночас є важливим компонентом дослідження загальнонаціональних та регіональних аспектів історії науки і техніки. Отже, проблема відстеження формування, характеристики і порівняльного аналізу наукової і народної термінології в системі природничих наук залишається актуальною і потребує подальшого з'ясування.

Мета

Предметом дослідження став збір народних назв риб шляхом анкетування та за літературними джерелами [2–18], їхній етимолого-семантичний аналіз і класифікація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Термін “іхтіоніми” походить від гр. ἰχθύς “риба” і вживається у значенні “назви риб”. Вивченням народних іхтіонімів у першій половині XIX ст. ґрунтовно займався видатний

природознавець і філолог І. Верхратський [3]. У шести випусках знаменитих “Початків уложення...” він опублікував з 1864 до 1879 рр. списки наукових латинських та відомих народних назв риб, дав деякі коментарі щодо їхнього походження. Усього він описав близько 168 видів та родів риб і зібрав біля 440 народних іхтіонімів. Дещо пізніше, у 1928 р. К. Татарко записав 1428 українських іхтіонімів для 713 видів риб [17]. Зв’язок назв риб із етнічними взаємозв’язками слов’ян та їхніми міграціями досліджував академік Л. Берг [2]. Згодом В. Усачовою були видані матеріали для словника слов’янських назв риб [13–16]. Вона здійснила глибокий етимологічний аналіз іхтіонімів родини Сургіпісіае. Розгляду семантичної мотивації та етимології найпоширеніших іхтіологічних назв у слов’янських мовах присвячені роботи В. Коломієць [7].

Персоназви тварин можуть слугувати успішному вивченню та реконструкції давніх топонімів. Натомість за забутими назвами річок, урочищ, гір, сіл, міст можна встановити поширення в минулому того чи іншого виду тварин, який зник у результаті змін умов життя. Так, у процесі аналізу зібраних за 23 роки народних назв тварин І. Турянин дійшов до висновку, що риба Харіус *Thymallus thymallus* L. на Закарпатті зветься рапа, рапан, рапийдан, рапирь, пирь, лип, липарь, липирек, лепек та ін. [12]. Ці назви закодували у собі інформацію, що вона живе у швидкоплинних водах (рапидни – “бистрий, швидкий” на латині та в південнослов’янських мовах) і ловиться на вудку (лип, липан, липен, леп, лепен – у західнослов’янських мовах). Рапан, рапирь та інші назви поруч із пирь поширені в Іршавському, Хустському, Великобerezнянському, Перечинському, Свалявському, частково Мукачівському районах. Деякі населені пункти, наприклад, Рапидь, у добу тоталітаризму перейменували, потічок Рапидь став Бистрим. Колись, коли він був повноводний, “у ньому водилися харіуси в достатку” [12, 64].

Зусиллями В. Єрко та А. Кулинича в Інституті рибного господарства України у 2000 р. видані систематизовані матеріали термінології з видового складу прісноводних риб України українською, російською, латинською, англійською, білоруською, румунською, польською, угорською мовами [6].

Виклад основного матеріалу

У природному водному середовищі мешкання риб вони порівняно малодоступні для спостереження більшої частини людей, крім рибалок. Тому назви риб з’являлися на основі ознак зовнішнього вигляду після їхнього вилову. Найчастіше іхтіоніми давали рибалки, а після виникнення іхтіології – вчені-зоологи. Частина систематичних назв риб утворені за характерними анатомо-морфологічними особливостями тіла.

1. За розміром тіла. Вівсянка або Малявка неповнолінійна (рос. верховка) *Leucaspis delineatus* Heckel et Kner, малявка, мілька, милька, рибка мала [13–16]; Гірчак звичайний *Rhodeus sericeus* Pallas., малявка [13–16] – назви зумовлені дрібним розміром тіла риб, яке сягає в середньому 5–6 см. У різних місцевостях, пише В. Супруненко, дрібну рибу незалежно від виду називають потерушка, мілька, мискозуб, сагак, біглиця, неріст: “Потерушка, здається, зрозуміло – потер між долонями рибний дріб’язок, і луска сама злетіла” [11, 14]. На Вінниччині, зокрема у с. Троща, і донині дрібну рибу називають сралькою, а І. Верхратський цей іхтіонім записав на позначення гірчака “мала та рибка дуже ніжна, легко зь неї випускають ся кишки або хухри” [3, 23]. У етимологічному словнику української мови дрібну рибу позначають іхтіонімом мальва [5].

2. За формою тулуба. Скат *Raja* L., скаток, скатка [4]; скат [5] – у етимологічному словнику української мови іхтіонім виводять від норвежського *skata* або шведського *skata* зближеного із шведським *skate* “верхівка дерева” [5, 267]. На наш погляд, іхтіоніми варто виводити від слова “скат” у значенні “округлість, заокруглення”, що зумовлено округлою формою тіла хрящової риби. Це твердження посилюється значенням лексем: скат “округла шина автомобіля; інколи – колесо”; скаток, скатиш “згорток, трубка, сувій”; скатні перли “круглі, окатисті перли”, які очевидно пов’язані із дієсловами скочувати, котити та висловлюванням “скотитися їжаком”. Здавна при виготовленні коліс ободи парили, скатували до округлої форми і називали скатами. Враховуючи плоску форму тіла скатів потрібно провести аналіз взаємозв’язку іхтіоніма скат зі словом скатерка.

3. За виростами та утворами на тілі. Щипівка звичайна, або Сиква *Cobitis tenia* L., сікавка, сикавка, сікавиця, сікунка, щипавка, сикля, колиця [3]; куславка, сік, сікавиця, сікавка, сікач, сіковка, сікунка, щіпавка [7] – наукова і народні назви всіх видів щипавок пов'язані з тим, що під оком у шкірній складці є рухомий роздвоєний шип, яким риба злегка проколює шкіру, якщо її взяти в руки. "Потерпілому" важко розрізнити вколола, вкусила чи вщипнула рибина. Аналогічна мотивація іхтіоніма коза [5] на позначення щипівки.

4. За особливостями поверхні тіла. Голець, або Слизик звичайний *Barbatula barbatula* L., слиз (с. Біляни Вінницької обл.); голець, слижъ [3]; голець, слиж, слижай, слигак, слизик [7] – назви пов'язані з тим, що тіло риби покрите дуже дрібною, непомітною неозброєним оком, циклоїдною лускою. Тому складається враження, що воно голе і вкрите шаром слизу. Аналогічна мотивація назв слинава бабка [3]; слинавець [5] на позначення Бабця-головача *Cottus gobio* L. та слиж, слигак, слиган, слижай, слижан, слижик, слижун, слизик [5] на позначення В'юна *Misgurnus fossilis* L.

5. За розмірами голови та особливостями будови її частин. Головешка Глена *Percottus glehni* Dybowski, ротан [10]; ратань [4] – іхтіонім ротан походить від слова рот і зумовлений великим розміром рота цієї риби.

6. За кольором тіла риб. Лин звичайний *Tinca tinca* L., линина, линчак, линь, линок, линник [13–16] – свої назви ця риба одержала від слова линяти. Коли лина витягти з води, він одразу ж вкривається темним плямами. Відомий знавець риб Л. Сабанєєв дає пояснення процесу линяння: "Лин покритий товстим шаром надзвичайно густого і прозорого слизу, який на повітрі твердіє, темніє, а потім відвалюється шматками, залишаючи на цих місцях великі жовті плями" [9, 305].

В уявленнях широкого загалу риби – німі. Насправді вони утворюють звуки за допомогою різних органів і частин організму, або шляхом вистрибування з води, плескання чи іншого типу поведінки. Ця сторона життя риб знайшла відображення у іхтіоніма. Деякі систематичні назви зумовлені особливостями зору, харчування, нересту. Ми об'єднали їх у групу, мотивовану функціональними та фізіологічними властивостями.

1. За особливостями руху. Чехоня *Pelecus cultratus* L., летюча риба [10] – народна назва мотивована тим, що чехоня зовнішньо нагадує морську летючу рибу. Вона дуже рухлива і потребує широкого водного простору. При доволі сильних рухах чехоня може вискакувати з води на висоту до 0,5 м і схоплювати комах, що літають над водою або сидять на листках рослин. Такий спосіб переміщення та полювання отримав назву гра чехоні.

2. За особливостями очей та зору. Мінога українська *Lampetra mariae* Berg, клас Круглоротих *Cyclostomata*, сліпе гаддя [6] – народна назва зумовлена тим, що у зв'язку з паразитичним способом життя, у міноги зір розвинений слабо. Найпростішими зоровими рецепторами в міноги є світлочутливі клітини шкіри, за допомогою яких тварина розрізняє світло і темряву. Парні очі покриті напівпрозорою шкірою і можуть бачити лише контури підводних предметів із близької віддалі. На проміжному мозку є вирости із світлочутливими клітинами. Ці утвори знаходяться під прозорими покривами голови й називаються тім'яним оком. У міноги воно визначає напрямок падаючих світлових променів, а в інших хребетних перетворюється на епіфіз.

3. За звуками, які видають риби. В'юн *Misgurnus fossilis* L., піскачъ [3]; пискар, пискір, пискор, пискур, піскір [7] – народні назви походять від дієслова пищати. Якщо в'юна взяти в руки, він пищить. Звуки утворюються внаслідок того, що при недостатці кисню, або перед дощем риба ротом заковтує атмосферне повітря. Воно проходить уздовж травної системи і задня частина кишечника, як додатковий орган дихання, забирає кисень, а залишки повітря з писком виходять через анальний отвір. Якщо в'юнів утримувати у банці із не дуже свіжою водою, тоді риби спливають на поверхню, ковтають повітря і з шумом випускають його через анальний отвір.

4. За особливостями харчування. Білизна, або Жерех *Aspius aspius* L., гонець [9]; хват [13–16] – народні назви зумовлені способом живлення жереха. Іхтіонім гонець походить від дієслова гонити, а – хват від – хватати. Вони пов'язані із тим, що білизна швидко і поривчасто гонить і хапає верховодку та іншу здобич біля поверхні води. Іноді два-три

хижаки влаштовують колективне полювання. Назва жерех пов'язана з жерти і зумовлена зажерливістю білизни

5. За часом та особливостями нересту. В'язь *Leuciscus idus* L., язь, язюкъ, язя, язикъ, язиця, вяз [3] – на основі припущення, яке зробив Ф. Славский, назви походять від праслов'янського зь “гребля поперек річки для вилову риби”, посилаючись на те, що в'язь декілька раз на рік збирається у великі групи і покриває річкове дно чи перегороджує річку [7, 100]. На наш погляд, назва риби пов'язана також із фітонімом В'яз *Ulmus* L., який має іншу назву берест. Здавна деревину в'яза використовували як основний будівельний матеріал, особливо для мостових паль, паль біля млинів, пристаней, плотів, гребель та ін. споруд на воді. Улюбленими місцями мешкання в'язів у водоймах є глибока вода біля мостових паль, інших водних споруд. Їхній нерест відбувається саме у цих місцях. Якщо вони відсутні, то самки випускають ікру на корені прибережних рослин, деревах, гілках, що впали у воду. Якщо поперек річки була гребля із в'язовими палями, то звісно, що біля них помічали “поперечні” зграї цих риб.

Деякі іхтіоніми мотивовані екологією популяції та особливостями біотопів мешкання риб.

Бабець-головач *Cottus gobio* L., підкаменщик [12] – народна назва українською мовою збігається з російською науковою бычок-подкаменщик і мотивується звичкою бабців удень ховатися під камінням, гравієм, коріннями дерев. Удень для бичків камені і прилегла територія – схованка від ворогів і стартова площадка для атаки на свою здобич. Для маскуванню він ховається у корінні дерев або вириває собі нірку в піску, під каменем тому його називають корінчак, корінчан [5] чи пічкур [9] – у значенні “той, хто будує пічку”. Чоп *Aspro zingel* L. мешкає у кам'янистих, гірських та ріках з швидкою течією. Ікру відкладає в квітні-травні, на кам'янистому дні, звідси й народна назва каменка.

У народній іхтіологічній практиці зустрічаються способи творення систематичних назв за подібністю певного виду риб із іншими тваринами.

Короп дикий, або Сазан *Syrpinus carpio* L., річкова свиня (с. Григорівка, Канівського району) – назва зумовлена схожістю у живленні риби і свині. Дорослий короп має висувний рот, який нагадує рило свині. Він живиться біля дна, риє мул, ніби кабан, і у його товщі знаходить черв'яків, дрібних молюсків, личинок комарів, рослини тощо. Навесні й на початку літа короп охоче поїдає соковиті молоді пагони очерету та інших водних рослин. У цей період вранці можна почути доволі гучне цмокання і чавкання, ніби живиться не риба, а поросля. За здатність до риття Карась срібного *Carassius gibelio* Bloch., називають підрийкою [9]. Карась завжди прив'язаний до дна водойм, де багато гнилої рослинності та мулу. На зиму він заривається у мул на глибину до 70 см.

Систематичні назви риbam давали за їхню певну схожість із предметами побуту, засобами виробництва, професіями та іншими аспектами людської діяльності. Вони виникали на основі асоціативного взаємозв'язку з антропогенним чинником.

1. За подібністю з предметом. Дзеркальний короп *Syrpinus specularis* L., – дзеркальце [3] – народна назва мотивована схожістю цієї породи коропа з дзеркалом. Дзеркальний короп майже не має луски, а посередині його тіла тягнеться смужка, що складається з великих лусок. Решта тіла коропа не покрита лускою і блистить, ніби дзеркальце.

2. За асоціативний зв'язок із людьми та їхньою діяльністю. Бистрянкa звичайна *Alburnoides bipunctatus* L., швия, швея, швайка [3]; швія, швія, швая, швайка, ошвейка [7] – народні назви пов'язані з дієсловом шити. Іхтіоніми зумовлені тим, що вздовж бокової лінії риби тягнуться дві пунктирні чорні смужки, ніби вишиті швачкою шви на сукні. Народна назва смужка [6] та латинська – *bipunctatus* мають аналогічну мотивацію.

3. За асоціативний зв'язок із міфами, легендами, повір'ями та символічним значенням. Сом звичайний *Silurus glanis* L., риба водяного [8] – народна назва риба водяного пов'язана із міфічним божком природи водяником або водяним. Коли людина дивилася у воду, вона бачила там живі обличчя, і тому переконалася, що вода має своїх мешканців – водяних. Це голі старі волохаті діди з набряклим обличчям, кудлатою бородою, вусами, які володіють всією водою у світі: ріками, озерами, болотами. Вони можуть утопити живу істоту, зокрема й людину. Водяний спить лише взимку, коли холод застилає води кригою. При денному світлі він ховається на дно, виходить на поверхню лише вночі і плескає

долонями по воді. Водяний господар може з'являтися в іншій подобі: велетенського сома, качура, пса, kota, цапа або ж сивого коня. Як і водяний, сом голий, (не має луски), має довгі вуса, зиму проводять у ямах, не живлячись. До потворної голови та брудно-жовтого тіла старого сома прилипають велика кількість п'явок, які створюють образ волохатого Водяного. Сом може топити з поверхні води жаб (він орієнтується на їхнє квакання; на цьому ґрунтується ловля сомів на квок), каченят, гусенят, дорослих водних птахів, іноді пливучих собак і, згідно з твердженнями Л. Сабанєєвим, – навіть маленьких дітей. У словнику-довіднику "Слов'янський світ" записана ще одна народна назва сома – чортів кінь. Згідно з переказами рибалок, на сомі їздить водяник на оглядини своїх володінь. Тому в деяких місцевостях цю рибу не вживали в їжу. Але все ж і не лаяли, бо водяник міг почути та жорстоко помститися. Відповідно до Святого Письма, сом – нечиста риба, адже не має луски. За народними уявленнями сомятину вважали поганою їжею, а сома – чортовим конем [4, 269].

4. За смаковими властивостями, особливостями м'яса та запахом риби. Гірчак звичайний *Rhodeus sericeus* Pallas., горчак, горчанка, горкуша [3]; горчак, гірчанка, горчанка, горчиця, гірчуха, гіркованя, гіркуша [13–16] – народні назви мотивовані гіркуватим смаком м'яса риби, який зумовлений тим, що вона живиться найдрібнішими водоростями, водними рослинами та зоопланктоном (тому гірчак та підуст мають чорну очеревину). Варто зазначити, що молодь Краснопірки *Scardinius erythrophthalmus* L. живиться планктонними рачками, а дорослі риби – рослинною їжею. Від цього корму, у першу чергу нитчастих водоростей, м'ясо дорослої краснопірки також має гіркуватий присмак, пахне тванню, а рибу подекуди називають гіркушою (с. Лукавиця, Канівського району). Іхтіонім жеруха [3] на позначення гірчака похідне утворення від кореня жер- у значенні "пекти, бути пекучим, гірким". За гірким смаком рослин та їхнього насіння подібні назви отримали Грицики звичайні *Capsella bursa-pastoris* (L.) Medicus, гірчак, жеруха дика, жеруха лісна; Жеруха гірка *Cardamine amara* L., дженджеруха гірка, жерюха гірка, жерюха їдка, жеруха водяна, редька лісова та ін. У "Словнику українських наукових і народних назв судинних рослин" Ю. Кобіва записані назви 25 видів рослин із назвою жеруха, 10 – із назвою жерушник, 13 – і назвою жерушниця, жерюха, жерявка, жеряпин, жеряфін.

Висновки

Отже, усі розглянуті нами етимологічно-прозорі народні назви риби за особливостями мотивації доречно розбити на п'ять груп. За чисельністю розглянутих видів (242) та кількістю народних іхтіонімів (281) вони розподілені так: назви риби за анатомо-морфологічними особливостями (87/115); назви риби за взаємозв'язок із антропогенним чинником (76/77); назви риби за їхніми функціональними та фізіологічними властивостями (33/46); назви риби за екологією популяцій та особливостями біотопів мешкання (27/22); назви риби за подібністю з іншою твариною (19/21). В основі народного іхтіологічного називання домінують мотиви зовнішнього вигляду риби, їхнього взаємозв'язку з антропогенним чинником та функціонально-фізіологічними характеристиками видів. Лише в рибу з'являється група народних назв, мотивованих часом та особливостями нересту. Серед іхтіонімів, зумовлених функціональними та фізіологічними властивостями, домінують ті, які пов'язані з найхарактернішим для розмноження та розвитку риби явищем – зовнішнім заплідненням чи нерестом.

Список використаної літератури

1. Куйбіда В.В. Історія вивчення народних назв риби / В. Куйбіда // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – 2011. – Вип. 22. – С. 89–96.
2. Берг Л.С. Названия рыб и этнические взаимоотношения славян / Л. Берг // Советская этнография. – Москва; Ленинград: Изд-во АН СССР. – 1948. – 556 с.
3. Верхратський І. Початки до уложення номенклатури и терминологии природописної, народної і замітка о волоскїмъ-павуку / І. Верхратський. – Львів: Вь печатні М.Ф. Поремби, 1864–1879.
4. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка / В. Даль. – Москва: Гос. изд. иностр. и нац. словарей, 1956. – Т. 1–4.
5. Етимологічний словник української мови: в 7 т. / Ред. кол.: О.С. Мельничук (голов. ред.) та ін. – К.: Наук. думка, 1982–2007. – Т. 1–5.

6. Єрко В.М. Назви круглоротих риб прісних і солонуватих водних об'єктів України / В. Єрко, А. Кулинич. – К., 2000. – 67 с.
7. Коломиец В.Т. Происхождение общеславянских названий рыб / В. Коломиец; К IX Международному съезду славистов. – К.: Наук. думка, 1983. – 158 с.
8. Новицький Р. Риби наших водойм / Р. Новицький // Світ рибалки. – 2004. – № 4 (26). – С. 31–32.
9. Сабанєєв А.П. Жизнь и ловля пресноводных рыб / А. Сабанєєв. – К.: Урожай, 1970. – 668 с.
10. Сабодаш В.М. Риби водойм Київського довкілля: науково-екологічний і правовий посібник / В. Сабодаш, Ю. Процан, А. Смірнов. “К., 2003. “ 192 с.
11. Супруненко В. Хоч “галаганом” обізви... / В. Супруненко // Полівання та риболовля. – 2008. – № 2 (76). – С. 14.
12. Турянин І. Народні назви тварин // Зелені Карпати. – 1996. – № 1–2. – С. 64–68; Усачева В.В. Матеріали для словаря славянських названий риб (семејство Cyprinidae) / В. Усачева // Етимологія 1974. – Москва: Наука, 1976. – С. 85–116.
13. Усачева В.В. Матеріали для словаря славянських названий риб (семејство Cyprinidae) / В. Усачева // Етимологія 1971. – Москва: Наука, 1973. – С. 115–182.
14. Усачева В.В. Матеріали для словаря славянських названий риб (семејство Cyprinidae) / В. Усачева // Етимологія 1973. – Москва: Наука, 1975. – С. 65–94.
15. Усачева В.В. Матеріали для словаря славянських названий риб (семејство Cyprinidae) / В. Усачева // Етимологія 1976. – Москва: Наука, 1978. – С. 76–89.
16. Усачева В.В. Матеріали для словаря славянських названий риб (семејство Cyprinidae) / В. Усачева // Етимологія 1978. – Москва: Наука, 1980. – С. 70–93.
17. Шарлемань М. Словник зоологічної номенклатури / М. Шарлемань, К. Татарко. – Ч. II: Назви хребетних тварин (проект). – 1927; Словник зоологічної номенклатури (1927–1928). – К.: Наук. думка, 2005. – С. 1–67.

Надійшла до редакції 10.11.2011

Затверджена до друку 20.01.2012

Аннотация. *Куйбида В.В. Народные ихтионимы: формирование, классификация, этимолого-семантический анализ.* В статье рассмотрены этимологически прозрачные народные названия рыб: осуществлен анализ формирования систематических названий, их взаимосвязи с топонимами и антропонимами, классификация, осуществлен этимолого-семантический анализ 242 научных и 281 народных ихтионимов.

Ключевые слова: народные названия рыб, ихтионимы, формирование, классификация, этимолого-семантический анализ

Summary. *Kuybida V.V. Folk names of fishes: formation, classification, etymological semantic analysis.* The article deals with etymological folk names of fishes: reviewing the analysis of the systematic names of formation, its correlations with toponyms and antroponyms, classification, etymological semantical analysis of 242 scientific and 281 folk ixtionyms.

Key words: fishes, etymological folk names, ixtionyms, formation, classification, etymological semantical analysis

